

การศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนมาตรการลดปริมาณคดี :

ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักคือ 1) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางในการกำหนดความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาบางประเภทให้เป็นความผิดอาญาอันยอมความได้โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการกำหนดให้ความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นความผิดอันยอมความได้ และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันยอมความได้ให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า หากพิจารณาจากหลักการสละความคุ้มครองคุณธรรมส่วนบุคคลตามกฎหมาย (principle of *individualrechtsgut*) หลักเสรีนิยม (principle of autonomy) และหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (principle of human dignity) เทียบเคียงกับกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมนีและประเทศญี่ปุ่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่สามารถกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ (ม. 334) ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน (ม. 335(1)) ลักทรัพย์ของนายจ้าง (ม. 335(11)) ริดเอาทรัพย์ (ม. 338) บุกรุกในเวลากลางคืน (ม. 365(3)) ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ (ม. 390) ดุหมั่นซึ่งหน้าหรือดูหมิ่นด้วยการโฆษณา (ม. 393) ไล่ต้อนสัตว์เข้าไปในสวน ไร่หรือนาของผู้อื่น (ม. 394) และปล่อยปลละเลยสัตว์เข้าไปในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่น (ม. 395) ซึ่งหากกำหนดให้ความผิดฐานดังกล่าวเป็นความผิดที่ยอมความได้จะเป็นผลให้ นอกจากจะมีคดีขึ้นสู่ศาลน้อยลง ยังทำให้ผู้เสียหายสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินคดีอาญามากยิ่งขึ้นและเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถปรับข้อเท็จจริงเข้ากับข้อกฎหมายได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น แต่อาจเป็นผลให้ผู้ต้องหาไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ทั้งยังเป็นเครื่องมือต่อรองสำหรับคู่ความที่มีศักยภาพเหนือกว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้ อาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายอาญาด้อยค่าลงเนื่องจากไม่สามารถนำหลักการทางทฤษฎียามาบังคับในคดีได้ กับทั้งยังเป็นเหตุให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถเริ่มการสอบสวนได้จนกว่าจะมีการแจ้งความร้องทุกข์โดยชอบด้วยกฎหมาย

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับตามความผิดอันยอมความได้ข้างต้น ได้แก่ การต่อรองระหว่างคู่กรณีที่มีศักยภาพต่างกัน การบังคับใช้กรณีความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทบางบทเป็นความผิดที่สามารถยอมความได้ การทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนที่ต้องให้ผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์ก่อน และเจ้าพนักงานของรัฐถูกลดบทบาทลงเหลือเพียงเป็นผู้ช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีเท่านั้น

การพัฒนากฎหมายว่าด้วยความผิดอันยอมความได้ให้มีประสิทธิภาพนั้นสามารถกระทำได้หลายประการ เป็นต้นว่า การกำหนดความผิดอันยอมความได้เพิ่มเติมโดยอาศัยหลักการและแนวคิดที่ได้ศึกษาวิจัย การปรับปรุงข้อความในกฎหมายสารบัญญัติบางฐานให้สามารถเป็นความผิดที่ยอมความได้ การปรับปรุงกฎหมายวิธีสบัญญัติให้พนักงานสอบสวนสามารถสอบสวนคดีได้แม้จะยังไม่มี การแจ้งความร้องทุกข์จากผู้เสียหาย การนำมาตรการทางอาญา เช่น การคุมประพฤติ มาใช้กับกรณีความผิดอันยอมความได้ และการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (restorative justice) มาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกหนึ่งควบคู่กับมาตรการตามกระบวนการยุติธรรมปกติ ซึ่งนอกจากจะสามารถลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลได้แล้ว ยังสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมได้อีกด้วย

The research aims to; 1) study principles and means to specify which non-compoundable offenses can be amended as compoundable offenses by comparison with foreign laws; 2) examine problems and obstacles in determining amended compoundable offenses under the Thai Criminal Code; and 3) provide some recommendations for the effective enforcement of compoundable offenses.

The study of the principle of *individualrechtsgut*, the principle of autonomy and the principle of human dignity under German and Japanese Criminal Code in comparison to the offenses under Thai Criminal Code shows that the following offenses are likely to be amended to be compoundable offenses; 1) the offense against taking by stealth (Section 334); 2) the offense against taking by stealth at night (Section 335(1)); 3) the offense against taking by stealth of the employer's belonging (Section 335(11)); 4) the offense of blackmail; 5) the offense of trespass at night (Section 365 (3)); 6) the offense of negligence causing grievous bodily or mental injury (Section 390); 7) the offense of confronted or announced obstructive (Section 393); 8) the offense of chase animals to the other garden and farm (Section 394) and 9) the offense of neglect causing animals entering to the other garden and farm (Section 395).

In amending such offenses as compoundable offenses, they could be of benefit in decreasing a number of law suits. For instance, victims of those offenses could play more important role in the proceeding than that of this current situation. As a result, the authorities could operate the law more accurately. However, it could cause some adverse effects on the enforcement of compoundable offenses; particularly, the victim may not obey the law. The compoundable offenses could also be a tool of higher bargaining power parties to force the lower one. Moreover, the law enforcement may not be effective since the principle of penology could not be applied to such a compoundable case. Furthermore, the inquiry official could not start an inquiry until there is lawful complaint by the victim.

Some problems and obstacles arising from the process under the compoundable offenses are found. These are; 1) the inequality negotiation between parties with different bargaining power; 2) the divisible offenses where some offenses are compoundable; 3) the inability in inquiry without lawful complaint by victims; and 4) the decrease of officials' role.

The study recommends some measures for the development of effective enforcement of the compoundable offenses. Firstly, the determination of non-compoundable offenses to be amended as compoundable offenses should be done under the aforementioned principles and concepts. This would result in determining which offenses should be declared as compoundable offenses and which non-compoundable offenses should be amended as compoundable offenses. Secondly, the criminal procedure should be adjusted to allow the inquiry proceeding without the lawful complaint by victims. Thirdly, the criminal measures should also be applied to the case of compoundable offenses e.g. probation. Finally, the application of restorative justice is one of the alternatives instead of taking the normal criminal justice.